

Pericopa Mišpatim - Tablele legământului לוחות הברית *luhot habrit* [anul 5780]

La sfârșitul acestei pericope, Mišpatim, noi auzim pentru prima oară despre tablele din piatră pe care sunt scrise cuvintele legământului: „Și Adonai a spus către Moșe, urcă la mine în munte și stai acolo, iar eu îți voi da tablele de piatră și legea și porunca *mițva* pe care le-am scris ca să-i învâț” (Exod 24:12). Dictonul „tablele legământului” apare pentru prima oară în cartea Deuteronom 9:9: „Când m-am suit pe munte ca să primesc tablele de piatră, tablele legământului, pe care l-a făcut Domnul cu voi”. Noi vom dezbate câteva teme legate de tablele legământului.

Sursele în Tora

În afară de sursa din pericopa Mišpatim. Mai apar aceste table în șase surse din Tora:

1. Exod 31:18: „Când a isprăvit să grăiască cu el în muntele Sinai, [Dumnezeul] i-a dat lui Moșe două **table ale mărturiei**, două **table de piatră** scrise cu degetul Dumnezeului”.
2. Exod 32:15-16: „Moșe s-a întors și a coborât din munte, având în mână cele două **table ale mărturiei**, table scrise pe ambele fețe, scrise pe o parte și pe alta. Iar tablele erau lucrarea Domnului și scrisul era scrisul Domnului gravat pe table”.
3. Exod 34:1: „Domnul i-a spus lui Moise, cioplește-ți două **table de piatră** precum cele dintâi și voi scrie pe aceste table cuvintele care au fost pe tablele cele dintâi, pe care le-ai sfărâmat”. După aceea în versetul 4: „Și a cioplit [Moise] două table de piatră ca cele dintâi și s-a sculat Moise dis-de-dimineată și s-a suit pe muntele Sinai, precum îi poruncise Adonai și a luat în mână cele două **table de piatră**”.

În acest capitol, în versetele 5-25 apar cele 13 „principiile credinței - măsuri” *midot* מידות și apoi sunt o serie de avertizări despre idolatrie, pe urmă vin regulile Șabatului, asemănător ce cele din pericopa Mišpatim. Pe urmă ne întoarcem la table, în Exod 34:27-28: „Și Adonai a spus către Moșe, pune în scris cuvintele acestea, căci pe temeiul acestor cuvinte am încheiat cu tine legământ și cu poporul lui Israel. El a fost acolo cu Dumnezeul patruzeci de zile și patruzeci de nopți. Pâine nu a mâncat și apă nu a băut. Și a scris pe **table cuvintele legământului**, cele zece cuvinte”.

Sursele următoare sunt din cartea Deuteronom:

4. Deuteronom 4:13: „Și El v-a vestit legământul său pe care v-a poruncit să-l faceți, cele zece cuvinte și le-a scris pe două **table de piatră**”.
5. Deuteronom 9:9-17: „Când m-am suit pe munte ca să primesc **tablele de piatră, tablele legământului** pe care l-a făcut Domnul cu voi și am rămas pe munte patruzeci de zile și patruzeci de nopți, n-am mâncat pâine și n-am băut apă. Și Domnul mi-a dat cele două table de piatră scrise cu degetul lui Adonai, și pe ele erau toate cuvintele pe care vi le-a spus Adonai pe munte din mijlocul focului în ziua adunării. Și a

fost la sfârșitul celor patruzeci de zile și patruzeci de nopți, Adonai mi-a dat cele două [table de piatră](#), [tablele legământului](#)... Și m-am întors și am coborât de pe munte și muntele ardea cu foc și cele două table ale legământului erau în amândouă mâinile mele. Și am văzut și iată păcătuiserăți împotriva lui HAȘEM, vă făcuserăți un vițel turnat; repede vă abătuserăți de la calea pe care v-o poruncise Adonai. Și am apucat cele două table și le-am aruncat și le-am sfărâmat înaintea ochilor voștri”.

6. Deuteronom 10:1-5: „În timpul acela Dumnezeu mi-a zis, cioplește două [table de piatră](#) ca cele dintâi și suie-te la Mine și fă-ți un chivot de lemn. Și Eu voi scrie pe table cuvintele care erau pe tablele dintâi. pe care le-ai sfărâmat, și tu să le pui în chivot. Și am făcut un chivot din lemn de salcâm și am cioplit două table de piatră ca cele dintâi și m-am suit pe munte cu cele două table în mâna mea. Și El a scris pe table, ca cea dintâi scriere, cele zece cuvinte pe care le spusese Adonai către voi pe munte din mijlocul focului în ziua adunării, și Adonai mi le-a dat mie. Și m-am întors și am coborât de pe munte și am pus tablele în chivotul pe care-l făcusem și ele sunt acolo așa cum mi-a poruncit Domnul”.

În Tanach, în afara Toraei mai apare un verset identic care se repetă de câteva ori în cărțile Regi și Cronici:

7. Regi1, 8:9: „Nu era nimic în chivot decât cele două [table de piatră](#) pe care le pusese acolo Moise acolo la Horev, unde Dumnezeu l-a făcut legământ cu Bnei (fiii) lui Israel după ce au ieșit ei din țara Egiptului”.

Cine a scris tablele?

Este clar din scriptură că Dumnezeu l-a scris primele table. Tablele sunt făcute prin minune. În Mișna, tractatul Avot 5:6 este scris că tablele aparțin celor zece lucruri care au fost făcute încă la crearea lumii, în ajun de Șabat „între sori”, adică cu căderea întinericului. Mișna mai adaugă încă câteva lucruri care au fost create atunci. În afară de minunea creării tablelor de la început, înțelepții mai adaugă minunea scrierii. Literele erau foarte vizibile pe ambele fețe ale tablelor, gravate în toată adâncimea lor, iar literele Mem Sofit și Samech, care sunt rotunde și goale pe dinăuntru rămâneau și nu cădeau.

În ceea ce privește al doilea rând table, sursele sunt mai puțin clare. Este scris clar că ele nu erau minunate, ci au fost cioplite de Moșe. Dar despre întrebarea cine le-a scris, depinde unde citim și cum interpretăm. Sursa nr. 3 (Exod 34:25) cuvântul „a scris” poate fi interpretat în două feluri: ori se referă la Moșe ori la Kadoș Baruch Hu. Asta spre deosebire de sursa nr. 6 în care cuvântul „a scris” se referă fără dubii la Kadoș Baruch Hu.

Ce era scris pe table?

Pe primele table nu știm deloc ce era scris. Știm doar că tablele sunt divine și la fel și scrisul este divin. Conținutul însă nu ne este spus. Pe cel de al doilea rând de table este scris că conțineau aceleași lucruri ca și primele table și că ele sunt cele zece cuvinte. Este foarte interesant acest cuvânt folosit pentru cuvinte *davar-devarim* דְּבָרִים - דְּבָרִים la masculin cu toate că în Talmud este vorba despre *Aseret HaDibrot* עשרת הדיברות care arată mai mult ca feminin. Dar după forma singularului *diber*, דִּיבֵר ne este clar că forma este la masculin.

În Talmud Ieruşalmi, tractatul Șekalim 14, citim și alte lucruri despre table: „Cum erau scrise tablele? Rabi Hanina Ben Gamliel spune că erau cinci pe tabla asta și cinci pe tabla cealaltă și Rabanan spun zece pe o tablă și zece pe cealaltă. Rabi Șim'on Ben lochai spune douăzeci pe una și douăzeci pe cealaltă. Rabi Somai spune patruzeci pe una și patruzeci pe alta”.

Noi cunoaștem numai varianta de cinci pe fiecare numai pe o singură față. Dar varianta cea mai frecventă este de două table identice de tot. Tablele au fost scrise pentru încheierea unui legământ și din cauza aceasta au fost scrise identic pe două exemplare. Unul pentru Fiii lui Israel și unul pentru Domnul care s-a păstrat în chivot. În paranteză spunem că este o problemă cu împărțirea „poruncilor” în cele zece cum apar de obicei pe table fiindcă ea nu este identică cu împărțirea lor în cărțile noastre de Tora. Sunt și diferențe între cele din Șmot/Exod și cele din Deuteronom. Despre asta vom scrie detaliat în pericopa Vaethanan.

Sunt comentatori care susțin că pe primele erau cele zece cuvinte cum apar în Exod pe când pe al doilea erau cele care sunt în Deuteronom.

Forma tablelor

Forma tablelor nu apare nicăieri în Tora și noi învățăm despre asta din midrașim. Sunt două variante principale, care apar în multe locuri în Talmud și midraș. În prima variantă, forma era de pătrat, cam de mărimea chivotului adică cam 60 cm., pe fiecare parte 6 *tefahim* מַפְחִים (unitate de măsură pentru lungimi de aproximativ 10 cm.). Cealaltă spune că era dreptunghiulară, lungimea de 60 cm și lățimea de 30 cm. Grosimea lor era de 30 cm. Este posibil ca variantele de mărime să depinde de varianta de cinci cuvinte pe una sau de zece cuvinte pe una. Nici una nu era rotunjită sus după cum suntem obișnuiți să le vedem în tablouri și sculpturi. Forma aceasta ne-a venit din arta creștină medievală.